

**Základní škola a mateřská škola Třebíč,
Na Kopcích 342**

Bezpečnostní a krizový plán školy

Zpracovala: Mgr. Kateřina Chládková
školní metodik prevence

Obsah:

1. DŮLEŽITÉ INFORMACE:	3
2. ZÁKLADNÍ TYPY RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ:	3
<i>Omamné a psychotropní látky</i>	3
Konzumace návykové látky ve škole	3
Nález návykové látky ve škole	4
Nález návykové látky u žáka školy	4
Žák se svěří s užíváním návykových látek	5
Škola zjistí, že v místě, kde sídlí, lze sehnat návykové látky	5
<i>Alkohol</i>	8
Konzumace alkoholu ve škole	8
Nález alkoholu ve škole	8
Nález alkoholu u žáka školy	9
<i>Tabák</i>	9
<i>Syndrom týraného dítěte – CAN</i>	9
<i>Sexuální zneužívání</i>	10
Dítě se svěří osobně	10
Zjistím to z dotazníku/ankety/od spolužáků/jiných zdrojů	10
Dítě je obětí sexuálního napadení	10
<i>Homofobie - nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou</i>	10
<i>Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus</i>	11
<i>Vandalismus</i>	11
<i>Záškoláctví</i>	12
Počty neomluvených hodin	13
Opakované pozdní příchody žáka na vyučování	13
<i>Krádeže</i>	16
<i>Rizikové chování v dopravě</i>	16
<i>Poruchy příjmu potravy</i>	17
<i>Netolismus</i>	18
<i>Sebepoškozování</i>	18
<i>Nová náboženská hnutí</i>	19
<i>Příslušnost k subkulturám</i>	19
<i>Rizikové sexuální chování</i>	20
<i>Domácí násilí</i>	20
Dítě se samo svěří učiteli:	20
Rodič (oběť domácího násilí) se obrátí na pedagoga	21
Podezření na domácí násilí a zároveň týrání dítěte	21
<i>Hazardní hry</i>	22
<i>Problémové situace u žáků s PAS</i>	24
Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS	25
<i>Krizové situace spojené s násilím</i>	27
1. Předcházení vzniku rizikové situace	27
2. Vniknutí osoby, která nás ohrožuje	28
3. Krizová situace mimo školu	28
<i>Když se stane neštěstí</i>	29
Okamžité akce/akce do tří dnů po události:	29

Akce od tří dnů do šesti týdnů po události:	31
Akce od šesti týdnů do roka a déle po události:	32
<i>Psychická krize/duševní nemocnění žáka</i>	34
<i>Sebevražedné chování</i>	36
3. POUŽITÉ ZKRATKY.....	37
4. KONTAKTY	37

1. Důležité informace:

- Bezpečnostní a krizový plán školy není dokumentem závazné legislativní povahy.
- S materiálem je třeba pracovat vždy s ohledem na specifika daného prostředí a zejména na specifika konkrétní situace, která vyžaduje individuální přístup – nelze jej brát jako mechanický návod, jediný správný a ani jako konečný výčet postupů v případech výskytu rizikového chování - nejedná se o jednoznačný a jedinečný návod.
- V případech výskytu rizikového chování je prioritou dodržet základní zdravotní a bezpečnostní pravidla, poté oznámit vše vedení školy a následně někomu ze členů ŠPP.
- Bezpečnostní a krizový plán je ročně vyhodnocován a aktualizován vedením školy, a metodikem prevence. Další podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, ochrany před rizikovým chování zpracovává Školní řád.

2. Základní typy rizikového chování:

Omamné a psychotropní látky

Konzumace návykové látky ve škole

1. Zabránit žákovi v další konzumaci látky – odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek látku zajistit a uložit u vedení školy.
2. Posoudit momentální stav žáka:
  - akutní ohrožení žáka na zdraví a životě
    - zajistit nezbytnou pomoc a péči - přivolat lékařskou službu první pomoci a Policii ČR
    - vyrozumět vedení školy
    - vyrozumět zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzvat jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole (jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů, škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc)
    - vyrozumět orgán sociálně právní ochrany dětí
    - vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP
  - neakutní ohrožení žáka na zdraví a životě
    - sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL*
    - vyrozumět vedení školy

- vyzrozumět zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzvat jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole (jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyzrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů, škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc)
- vyzrozumět orgán sociálně právní ochrany dětí
- vyzrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP

3. Rozlišit distributora a uživatele:

- distributor – jeho jednání je trestným činem – vyzrozumět Policii ČR (v případě nižšího věku žáka než 18 let vyzrozumět také zákonného zástupce a OSPOD)
- uživatel – jeho jednání je porušení školního řádu – trest uložen dle školního a klasifikačního řádu

* Pedagogický pracovník může orientační test provést pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka nebo souhlasu zletilého žáka s orientačním testováním žáka na přítomnost NL (viz str. 45). Test s pozitivním výsledkem plně hradí rodič nebo zákonný zástupce – pokud s tím souhlasil v písemném souhlasu s testováním.

Nález návykové látky ve škole

1. Látku nepodrobovat žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. Vyzrozumět vedení školy spolu s písemným záznamem.
3. Vyzrozumět Policii ČR (V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR).
4. Vyzrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.

Nález návykové látky u žáka školy

1. Látku nepodrobovat žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. Vyzrozumět vedení školy.
3. Sepsat stručný záznam o nálezů s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (Datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomný ředitel školy nebo jeho zástupce.)
4. Vyzrozumět Policii ČR – ta provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. Vyzrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.

V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předat látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

Žák se svěří s užíváním návykových látek

1. Nevyhýbat se rozhovoru; nabídnout radu, pomoc – citlivý přístup.
2. Neslíbovat, že o tom nikomu neřekneme (rozpor se zákonem – naši povinností jsou informace); zákonný zástupce musí být vždy informován.
3. Vést rozhovor tak, abychom přesvědčili žáka k návštěvě odborného zařízení a aby souhlasil s informováním rodičů (můžeme být u toho, pokud si přeje) – i přes nesouhlas musíme rodiče informovat.
4. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.
5. Pomoci žákovi i rodičům při vyhledání relevantních služeb.

Škola zjistí, že v místě, kde sídlí, lze sehnat návykové látky

1. Škola nenese právní odpovědnost mimo své území.
2. Má svou roli v určité komunitě, morální odpovědnost.
3. Škola spolupracuje s místními organizacemi (Policie ČR, neziskové organizace ...).
4. Škola zajistí informovanost pracovníků.
5. Škola zváží, zda informovat rodiče či žáky (rozhoduje vedení školy); jedná se o citlivou informaci.

Souhlas zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka s orientačním testováním žáka na přítomnost návykové látky¹ v organismu

Škola, adresa, razítko:

Souhlasné prohlášení zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka k možnosti orientačního testování přítomnosti návykových látek v lidském organismu v průběhu školní docházky na naší škole.

Způsob testování:

Testování na přítomnost **alkoholu pomocí dechové zkoušky**, na přítomnost **ostatních návykových látek pomocí zkoušky z potu nebo ze slin**.

Jméno žáka .....

Souhlasím s možností orientačního testování přítomnosti návykových látek u sebe (zletilý žák) nebo u mého syna/dcery, existuje-li důvodné podezření² na požití návykové látky.

Beru na vědomí, že v případě pozitivního nálezu orientačního testu, mám jako zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák právo požadovat provedení lékařského laboratorního vyšetření. Současně беру na vědomí, že v případě pozitivního testu na přítomnost návykové látky jsem ze zákona³ povinen uhradit náklady na provedený test a stejně tak případnou dopravu do zdravotnického zařízení.

Současně tímto potvrzuji, že jsem byl ze strany školy/školského zařízení informován o způsobu, jakým se testování provádí, důvodech pro provedení testování a možných důsledcích testování písemnou formou.

Zároveň беру na vědomí, že v případě pozitivního nálezu orientačního testu na návykové látky budou v níže uvedených konkrétních případech vůči výše jmenovanému žákovi uplatňována následující výchovná opatření:

- příchod do školy nebo na akci pořádanou školou pod vlivem návykové látky výchovné opatření -
- opakovaný příchod do školy nebo na akci pořádanou školou pod vlivem návykové látky výchovné opatření -
- požití návykové látky ve škole nebo na akci pořádané školou výchovné opatření -
- opakované požití návykové látky ve škole nebo na akci pořádané školou výchovné opatření -

V..... dne.....

**podpis zákonného zástupce
nebo zletilého žák**

---

¹Návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování (§ 130 z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

²Tedy nikoli jako celoplošnou nebo namátkovou aktivitu ze strany školy, ale v rámci možného ohrožení života, zdraví žáka, popř. v rámci možného poškození majetku, které by mohlo být způsobeno pod vlivem návykové látky.

³§ 16 odst. 8 z.č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Alkohol

Konzumace alkoholu ve škole

1. Zabránit žákovi v další konzumaci alkoholu – odebrat za přítomnosti další osoby, zajistit a uložit u vedení školy.
2. Posoudit momentální stav žáka
  - akutní ohrožení žáka na zdraví a životě
    - zajistit nezbytnou pomoc a péči - přivolat lékařskou službu první pomoci a Policii ČR
    - vyzoomět vedení školy
    - vyzoomět zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzvat jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole (jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyzoomí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů, škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc)
    - vyzoomět orgán sociálně právní ochrany dětí při opakování podobné situace
    - vyzoomět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP
  - neakutní ohrožení žáka na zdraví a životě
    - sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na přítomnost alkohol (pouze při prokázané informovanosti zák. zástupců)
    - vyzoomět vedení školy
    - vyzoomět zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzvat jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole (jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyzoomí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů, škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc)
    - vyzoomět orgán sociálně právní ochrany dětí při opakování podobné situace
    - vyzoomět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP
3. Z konzumace alkoholu vyvodit sankce dle školního a klasifikačního řádu.

Obdobný postup zvolí pedagog i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu (i nelze-li prokázat, že žák použil alkohol ve škole).

Nález alkoholu ve škole

1. Látku nepodrobovat žádnému testu.
2. Vyzoomět vedení školy spolu s písemným záznamem a alkohol u něj uložit.
3. Vyzoomět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.

Nález alkoholu u žáka školy

1. Látku nepodrobovat žádnému testu.
2. Vyrozumět vedení školy a uložit u něj alkohol.
3. Sepsat stručný záznam o nálezu s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena.
(Datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomný ředitel školy nebo jeho zástupce.)
4. O nálezu uvědomit zákonného zástupce, u opakovaného nálezu OSPOD.
5. V případě, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat tekutinu přivolanému lékaři.
5. Z nálezů alkoholu vyvodit sankce dle školního a klasifikačního řádu.
6. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.

Tabák

1. Při zachycení rizikového chování odebrat žákovi tabákový výrobek a zajistit, aby v konzumaci nepokračoval.
2. Sepsat zápis i s vyjádřením žáka, vyrozumět metodika prevence (popřípadě někoho ze členů ŠPP) a předat mu zápis.
3. Vyrozumět vedení školy.
4. Vyrozumět třídního učitele, který informuje zákonného zástupce a upozorní ho na možnost kontaktování OSPODu v závažných případech a v případě opakované situace.
5. Třídní učitel vyvodí sankce dle školního a klasifikačního řádu.

Syndrom týraného dítěte – CAN

1. Při podezření na výskyt jevu ihned vyrozumět ředitele školy.
2. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.
3. Pracovat se žákem
  - Žák důvěřivý:
    - navázat s žákem osobní kontakt v soukromí – nevěnovat se problému okamžitě, ale začít zeširoka (je vhodné, když rozhovor vede učitel, který má s dítětem méně formální vztah – dítě mu více věří)
  - Žák nedůvěřivý:
    - obrátit se na pedagogicko-psychologickou poradnu
    - doporučit žákovi kontaktovat Linku bezpečí
    - uskutečnit rozhovor také s žákovými kamarády
4. Třídní učitel pozve na schůzku metodika prevence a zákonné zástupce: chtít po nich, aby pouze okomentovali to, jak si vysvětluje problémy, které učitel u dítěte vyzoroval – nevalit na ně ihned vinu, pozorovat jejich reakce, chování.
5. V případě bezvýsledného rozhovoru se zákonnými zástupci nebo při potvrzení týraní nutno kontaktovat odborníka – pediatra a pedagogicko-psychologickou poradnu (vhodné domluvit návštěvu bez zák. zástupce - přijatelné).

6. Pokud komunikace s rodiči k ničemu nevede, kontaktovat OSPOD.

Sexuální zneužívání

Dítě se svěří osobně

1. Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Vyrozumět vedení školy.
3. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.
4. Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se dítě někomu svěřilo.
5. Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
6. Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii.
7. Vyrozumět Policii ČR a OSPOD.
8. Ocenit dítě, že přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
9. Jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultovat s odborníkem (např. s Pedagogicko-psychologickou poradnou), ale od oznámení události to nesmí nikoho odradit.

Zjistím to z dotazníku/ankety/od spolužáků/jiných zdrojů

1. Navázat s poškozeným dítětem rozhovor - nevyslychat ho a nepodsouvat mu své názory, nechat ho volně vyprávět.
2. Vyslechnout nejlepší kamarády.
3. Pokračovat bodem 2 výše.

Dítě je obětí sexuálního napadení

1. Pokud je útočníkem neznámá osoba – věc neprodleně oznámit Policii ČR, zákonným zástupcům a OSPODu.
2. Chovat se pevně a jednoznačně a dítě nepouštět až do příchodu rodičů.
3. Celou věc oznámit řediteli školy.
4. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.

Homofobie - nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou

1. Méně výrazné projevy homofobie – řešit s pomocí metodika prevence či jiného odborníka.
2. Závažnější projevy
  - kontaktovat pedagogicko-psychologickou poradnu
  - vyrozumět vedení školy a ŠPP
  - je-li podezření na trestný čin – kontaktovat Policii ČR

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyrozumět vedení školy.
4. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP – při zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů konzultovat s pedagogicko-psychologickou poradnou.
5. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
6. Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
7. Zaměřit výuku na tyto problémy.
8. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
9. Pozvat experty k diskusi s žáky.
10. Informovat zákonné v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
11. V případě závažných projevů (především násilných) informovat Policii ČR.

Vandalismus

1. Při způsobení škody na školním majetku postupovat dle školního a klasifikačního řádu, náhrada škody je samozřejmost.
2. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
3. Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikovat na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
4. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumět o tomto chování vedení školy a zákonné zástupce žáků a dohodnout s nimi způsob náhrady škody. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznámit vedení školy a zákonným zástupcům vždy.
5. O způsobené škodě provést záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co - kdy – kde – jak – proč – čím.....
6. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.
7. Snažit se vždy dobrat příčiny takového jednání a s ní následně pracovat.
8. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, vyrozumět Policii ČR a oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
9. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferovat tento způsob náhrady škody.

10. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, hlásit OSPODu.

Záškoláctví

1. Vyšetřit příčinu záškoláctví:

- Kontakt s dítětem
  - nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
  - hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte
  - nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo
  - zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
  - společně hledat cesty k nápravě
  - má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole /tato dobrá vůle nesmí být promarněna/
  - vést k dlouhodobé podpoře dítěte, které má snahu zlepšit svoje chování, nebrat to jako samozřejmost, ale oceňovat, povzbuzovat

2. Vyrozumět vedení školy.

3. Vyrozumět metodika prevence, popřípadě někoho ze členů ŠPP.

4. Kontaktovat zákonné zástupce:

- vyjádřit porozumění jejich emocím
- vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování
- přehodnotit chování k dítěti /způsob komunikace mění vnitřní postoj/
- vést k porozumění motivaci chování dítěte
- soustředit se na to, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, navodit změnu
- naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností

5. Rozmáhá-li se záškoláctví ve velkém a máme-li podezření a na hrozbu závislostí, spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou a centry.

6. Učit se v třídním kolektivu vyčíst, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, předat ho do péče psychologa.

7. Pomoci dítěti při návratu do třídy. Doprovodit ho při prvním vstupu do kolektivu. Nemluvit o tom. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru. Domluvit se s rodiči na těsném kontaktu, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.

8. Učitel se musí zamyslet nad vlastními pocity ve vztahu k problémovému žákovi. Měl by smazat všechny předchozí špatné zkušenosti s ním, zbavit se předsudků a postavit všechny žáky na stejnou „startovní čáru“.

Počty neomluvených hodin

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel metodika prevence, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost.
2. Vyhodnocený počet hodin:
  - Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin**
    - řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem
    - projednat důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozornit na povinnost stanovenou zákonem a seznámit zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence
    - o pohovoru provést zápis (viz str. 63) a uvést způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem
    - zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii (odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává)
  - Neomluvená nepřítomnost v součtu **víc než 10 neomluvených hodin**
    - ředitel školy svolá školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce OSPODu, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci.
    - provést zápis o průběhu a závěrech jednání, který zúčastnění podepíší (neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají)
    - každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
  - Neomluvená nepřítomnost v součtu **víc než 25 hodin**
    - ředitel školy zasílá oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) OSPODu nebo pověřenému obecnímu úřadu
  - V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

Opakované pozdní příchody žáka na vyučování

1. Pozdní příchody do školy kontroluje osoba vykonávající dohled v šatně, která vždy informuje ZŘ a třídního učitele, který vede evidenci pozdních příchodů a uděluje kázeňská opatření dle individuálního posouzení.
2. U pozdních příchodů do hodin evidují konkrétní vyučující jejich počty, v případě nutnosti zapíší záznam do eŽK, které třídní učitel pravidelně kontroluje.
3. V případě, že se u žáka objeví nadměrné opakování pozdních příchodů do hodin, bude zákonný zástupce pozván do školy na pohovor, ze kterého bude proveden zápis a budou vyvozeny sankce klasifikačního řádu (zákonným zástupcům sděleny informace o dalším

případném postupu) – viz „Počty neomluvených hodin“ v Bezpečnostním a krizovém plánu.

4. Pokud ani toto opatření nezlepší žákovy příchody, bude škola informovat OSPOD.
5. Škola bude informovat OSPOD i v případě, že zákonný zástupce bude nadále omlouvat tyto absence buď jako zaspávání nebo jiné typy omluvenek; zde se jedná o skryté záškoláctví.

Záznam o pohovoru o neomluvené nepřítomnosti žáka

Jméno žáka /žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – třída – ročník:	

Zákonní zástupci žáka navštívili školu: - na vyzvání - z vlastního zájmu

Účastníci pohovoru (jméno a prac. zařazení):

Zápis z pohovoru:

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry pohovoru.

V případě pokračující neomluvené absence berou zákonní zástupci na vědomí možné následky spojené s přestupkovým řízením, popř. následným trestním oznámením.

Datum:

Podpis zákonných zástupců:

Razítko školy:

Podpis třídního učitele / učitelky:

Krádeže

1. Oznámit řediteli školy, zákonným zástupcům poškozeného, komukoliv ze členů ŠPP.
2. Provést pohovor s žákem – kdokoliv z vedení školy popřípadě ze členů ŠPP.
3. Zabývat se příčinami - některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach), někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
4. S náhradou způsobené škody postupovat jako u vandalismu. Preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvat na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
5. Zákonné zástupce zloděje vyrozumět vždy až poté, kdy budou přesně známy příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí.
6. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu (nad 10000,-), vyrozumět Policii ČR a oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy. V případě, že byla odcizena věc s hodnotou menší než 10000,-Kč, ale bylo použito násilí – vypáčená skříňka, šatna, šuplík...nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež, jedná se vždy o trestný čin.
7. Každou nahlášenou krádeží se zabývat, vyšetřovat ji - proslovy k dětem o krádežích však **nezačínat tím, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor** a vy jste jim říkali, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat. Tyto informace často vyznívají, **jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj**. Jakoby normální bylo všechno zamykat a ne nekrást. Rozhovory s poškozeným po nahlášení krádeže rovněž nezačínat tímto způsobem.
8. O krádeži a jejím šetření provést záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...
9. Z krádeže vyvodit výchovná opatření dle školního a klasifikačního řádu.
10. V případě opakovaného jednání, kdy výchovná a další opatření, která škola zvolila, neměla žádné účinek, vyrozumět OSPOD.

Rizikové chování v dopravě

- jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím
- důležitá je prevence:

1) Dopravní výchova

- a) dopravní besedy v prostředí školní třídy – může vést dopravní policista, dopravní psycholog, vyškolený pedagog,
- b) použití multimediálních pomůcek – ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů (např. pro výuku dopravního značení – více informací v odkazech na literaturu),
- c) praktický nácvik na dopravním hřišti,
- d) exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik aj.).

II) Práce s rodinou

- a) poskytování informací na rodičovských schůzkách, případně individuální konzultace s rodiči
- b) poskytnutí informačního materiálu rodičům podle způsobu dopravy jejich dítěte do školy

III) Práce s osobností dítěte

- a) pozorování při dopravní výuce (případně na dopravním hřišti), nebo dle rizikových faktorů (uvedených výše) zjištěných při screeningu rizikového chování obecně
- b) ve výjimečných případech může jít také o informace od policie (přestupky nebo trestné činy)

Nevhodné postupy pro děti na ZŠ - multimediální masové akce založené na prezentaci negativních dopadů (formou zastrašování) rizikového chování v dopravě (např. akce The Action).

Při podezření, popř. zkušenosti s výrazně rizikovým chováním žáka, konzultovat nápadnosti v chování žáka s metodikem prevence, popř. obrátit se na příslušnou pedagogicko-psychologickou poradnu s žádostí o konzultaci, popř. využít možnost supervize.

Poruchy příjmu potravy

- Mentální anorexie a bulimie
- Mentální anorexie
- Mentální bulimie

Vhodné:

- včasná intervence u rizikových jedinců (rychle zhubnul, zvrací s jakoukoli argumentací...)
- interaktivní programy
- rozvoj všeobecných aktivit, zájmů
- předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na zhubnutí (důraz ne na nebezpečnost, ale na neúčinnost)
- předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon, to, co jí nebo pije
- rozšířit nabídku vhodných, konkrétních materiálů (svépomocné příručky jak zvládat anorexii, bulimii) pro nemocné a jejich rodin. příslušníky

Neúčinná je mechanická prezentace informací o PPP a o protagonistech světa dospívajících, kteří trpí PPP (jen vede k nápodobě). Důležité je **nezdůrazňovat** některé informace, které by mohly vzbudit zájem o amfetaminy, prostředky na hubnutí, kouření... jen pro jejich vliv na redukci těl. hmotnosti.

1. Při podezření na PPP oznámit skutečnost metodiku prevence, který se situací seznámí ředitele školy.
2. Metodik prevence provede pohovor s žákem.
3. Metodik prevence kontaktuje zákonné zástupce, na společné schůzce zprostředkuje kontakt na psychologa. Společně se domluví na termínu vyhodnocení situace.
4. Při negativním přístupu zákonných zástupců může ředitel školy kontaktovat pediatra, při nečinnosti zákonných zástupců kontaktuje ředitel školy OSPOD.

Netolismus

Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména:

- počítačové hry,
- sociální sítě,
- internetové služby (různé formy chatu),
- virální videa,
- mobilní telefony,
- televize aj.

1. Po odhalení žáka kontaktovat zákonné zástupce, seznámit je s přílohou č. 15 Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28. Informovat je o rizicích, které se s netolismem pojí.
2. Ohlásit jednání se zákonnými zástupci vedení školy a metodika prevence.
3. Ve stanovených časových úsecích vyhodnotit situaci, v případě neměnné situace/zhoršení znovu kontaktovat zákonné zástupce, seznámit je s možností kontaktování OSPOD.
4. S výsledkem seznámit vedení školy a metodika prevence.

Sebepoškozování

1. Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození.
2. Kontaktovat metodika prevence, který provede s žákem rozhovor.
3. Po případném zjištění příčiny kontaktovat zákonné zástupce (pokud oni sami nejsou příčinou sebepoškozování, pokud jsou, kontaktovat psychologa – viz bod 5).
4. Metodik prevence informuje ředitele školy.
5. Spolupracovat s rodinou (pokud jeví zájem, pokud ne, oznámit jim možnost kontaktování OSPOD), předat jim kontakt na školního psychologa, psychologa v PPP, krizovém centru apod.
6. V rámci školy nabídnout žákovi toleranci sebepoškozování v případě, že povede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním

ošetřením či zabráněním dalším následkům) – stanovení jasných hranic a pravidel na půdě školy.

7. Situaci sledovat, v případě nečinnosti zákonných zástupců kontaktovat OSPOD.
8. Kontaktovat vedení školy a poté OSPOD/Policii ČR kdykoliv při zjištění **navádění k sebepoškození/sebevraždě**.
9. V případě **přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození** je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR – v takovém případě vždy kontaktovat vedení školy.

Nevhodný postup:

- snaha okamžitě odstranit sebepoškozující chování
- sankce a ignorace

Nová náboženská hnutí

1. Naslouchat žákům, mít přehled o aktuálních informacích – co čtou, co poslouchají nebo co sledují v televizi.
2. Nikdy striktně nekázat a neodsuzovat, spíše vysvětlovat a snažit se o posilování pouta důvěry.
3. Vyhýbat se tabuizaci tématu.
4. Snažit se vždy poskytovat co nejobjektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů.
5. Nesnažit se vnucovat „správný“ pohled na věc a nechat zaznít i jiné názory – nejlépe v moderované diskusi.
6. Nezesměšňovat nebo nedegradovat (nejen mediální) „idoly“.
7. Získat co nejvíce informací.
8. Informovat vedení školy, metodika prevence, kontaktovat zákonné zástupce.
9. Konzultovat situaci odborníky (PPP Třebíč – Mgr. Pavlína Sedlářová Smrčková).
10. V případě nespolupráce zákonných zástupců, vyzoomět OSPOD.

Příslušnost k subkulturám

1. Samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznamená, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování. Negativní pohled na danou subkulturu může být výsledkem vlastních předsudků.
2. Nenechat se zmást vzhledem – to, že někdo vypadá pro dospělého nepřijatelně, ještě nemusí znamenat, že se nepřijatelně i chová.
3. Snažit se akceptovat příslušnost žáka k subkultuře jako jeho vývojovou potřebu, nezesměšňovat je, nekomentovat to, co lze z pohledu dospělého jedince považovat za nevhodné či směšné.
4. Kritizovat chování, nikoliv subkulturu: případnou kritiku směřovat na daného jedince a jeho chování, nikoliv na jeho příslušnost k dané skupině, nebo snad na skupinu jako celek

(„to je těmi tvými kumpány a tou hudbou, kterou posloucháte“), vytváří to pocit křivdy a „házení do jednoho pytle“.

5. Snažit se o dané subkultuře něco dovědět. Možná rizika dané subkultury brát jako možnost, ne jako jistotu.
6. **Cíl řešení** - oddělit příslušnost k subkultuře a projevy rizikového chování. Tj. neřešit a nesankcionovat příslušnost k subkultuře, ale pouze rizikové chování. Žádná subkultura nemá za „povinnost“ brát drogy či chodit za školu. Podat pomocnou ruku a dát jasné hranice nepřijatelným formám chování.
7. Pokud tento přístup nebude účinný, informovat ředitele školy, metodika prevence.
8. Řešit situaci se zákonnými zástupci a poradenským zařízením (PPP Třebíč).
9. Při spáchání trestného činu, kontaktovat OSPOD.

Rizikové sexuální chování

1. Zjistit sociální klima ve třídě (buď použitím odborných metod k tomu určených, jako sociometrie, interaktivní programy a programy na rozvoj sociálních kompetencí, nebo v případě zkušeného pedagoga stačí i obyčejné pozorování a všímání si změn sociálního klimatu ve třídě).
2. Všimnout si tělesných změn u dítěte (např. při vývoji sekundárních pohlavních znaků) viditelných pouhým okem. Pokud by v této oblasti učitel shledal něco podezřelého nebo něco, co se mu zdá mimo normu, měl by na to **upozornit zákonné zástupce** a nabídnout jim návštěvu odborníka (pediatr, sexuolog, u adolescentů pak ve spolupráci se samotným dítětem to může být i gynekolog, androlog či urolog).
3. Brát každé sdělení dítěte vážně, při zjištění kontaktovat metodika prevence.
4. Informovat ředitele školy.
5. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) ohlásit OSPOD nebo na Policii ČR. Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <https://protikorupcnilinka.cz/trestni-oznameni>.

Nevhodné postupy:

Zastrašování; multimediální akce a kampaně.

Domácí násilí

Dítě se samo svěří učiteli:

1. Projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej.
2. Informovat jej o tom, že se na domácí násilí (splní-li skutkovou podstatu trestného činu) vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní.
Není úlohou učitele domácí násilí „diagnostikovat“, ani intervenovat v rodině. Rolí učitele je zprostředkovat dítěti potřebné informace a přizvat k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují.
3. Klást dítěti otevřené otázky, které umožňují, aby svými slovy popsalo, co se stalo:

- Řekni mi, co se stalo...
- Co se stalo potom?
- Kde jsi přišel/a k této modřině?

Nepokládat otázky, které:

- již obsahují domněnky, co se stalo nebo kdo to způsobil, např.: „Tu modřinu máš od toho, jak tě maminka uhodila?“
- opakuji, co Vám již dítě řeklo, např.: „Jsi si jistý, že to byl strýček Pavel?“ (dítě si pak může myslet, že mu nevěříte)
- se dotazují na to, proč se to stalo (děti si pak často myslí, že je z násilí obviňujete)

Co by mělo v případném rozhovoru určitě zaznít?

- Násilí a to, co se doma odehrává, není vinou dítěte.
- Za násilí nemohou ani sourozenci.
- Za násilí je odpovědný ten, kdo jej vykonává.
- Je velmi dobře, že se rozhodlo o situaci někomu říci.
- Nikdo nemá právo se k někomu chovat násilně, a to ani v rodině, ani když je silnější, ani když je to rodič.
- Násilí dítě nemůže zastavit samo, ale jen s pomocí okolí, proto je tak důležité, že se svěřilo.

4. Povzbudit oběť, aby vyhledala pomoc v organizacích pomáhajících obětem domácího násilí.
5. V případě náhlé traumatické situace doporučit vyhledat krizové centrum (Intervenční Centrum Jihlava, Třída Legionářů 1468/36, 586 01 Jihlava, 567 215 532, 606 520 546).
6. Uklidnit oběť, že nebudete o situaci hovořit s agresorem.
7. Kontaktovat metodika prevence, informovat ředitele školy.
8. Sdílet dospělé osobě (obvykle rodič neagresor), že ona musí ochránit své dítě před násilím.
9. Jasně vymezit, kdy už bude situace oznámena OSPOD – podezření na týrání dítěte.

Rodič (oběť domácího násilí) se obrátí na pedagoga

1. Odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují (Intervenční Centrum Jihlava, Pod Příkopem 4, 567 215 532, 606 520 546).

Podezření na domácí násilí a zároveň týrání dítěte (rodiče odmítají se školou komunikovat)

1. Kontaktovat metodika prevence, informovat ředitele školy.
2. Komunikovat s obětí domácího násilí.
3. Kontaktovat OSPOD (podezření na spáchání trestného činu).

Nevhodné postupy:

- Úlohou školy není intervence v rodině. **V případě podezření na domácí násilí je zcela nevhodné řešit situaci s možným agresorem – tento postup by se mohl obrátit proti dítěti.**
- Škola nemůže poskytovat terapeutické služby.
- Pedagog by se měl rovněž vyhnout postupům, které mohou dítě poškodit (stigmatizovat, traumatizovat jej apod.), jako je např.:
  - otevřené řešení podezření před třídou;
  - nepřiměřený tlak na dítě, aby hovořilo o problému doma; obvinění ze lži.

Hazardní hry

- jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku

Poměrně novým a častým jevem u mladých lidí je **on-line hazardní hra**. Jedná se o službu spojenou s peněžitým vkladem do hazardní hry, loterie nebo sázky, která je poskytována na dálku, elektronickou cestou a na individuální žádost příjemce služeb (Evropská komise, 2011).

Dělení:

1. **Drobné neorganizované** – jde o všechny formy hry o peníze, jiné statky či protislužby, které probíhají po domluvě mezi jednotlivci či v partě a řídí se specifickými domluvenými pravidly.
2. **Legálně organizované** – jde o státem a zákony regulované podnikání, které samo sebe často označuje jako zábavní průmysl.
3. **Nelegálně organizované** – jde o nejnebezpečnější formu hazardu organizovanou nelegálně. Nejsou odváděny žádné daně a zadlužený hráč je často dále vydírán a zapojován do nelegální činnosti.

Pro hazardní hraní se často v médiích i v běžné mluvě používá výraz **gambling** převzatý z angličtiny.

V České republice se užívá výrazu **patologický hráč**, i když i proti tomuto označení jsou ze strany některých odborníků vznášeny jisté etické námitky (nálepkování, dehonestace, patologizování apod.).

Patologické hráčství je oficiální psychiatrickou diagnózou (F63.0).

Možné příznaky:

Chlubení se hrou a výhrami, používání hráčského slangu, lhaní, utrácení peněz, záškoláctví, změny nálad, výbušnost, popudlivost, stranění se kolektivu, samotářství, uzavřenost, nízká sebedůvěra, myšlenky na hru, ztráta zájmu o koníčky, problémy doma i ve vztazích a v kolektivu, zhoršení prospěchu, krádeže doma a ve škole, psychosomatické projevy, deprese, úzkost, suicidiální myšlenky a tendence, užívání návykových látek, závislost na hraní počítačových her a na internetu, raná zkušenost s hazardní hrou, potíže s adaptací a pravidly, dluhy, finanční problémy, trestná činnost atp.

Doporučené postupy z hlediska pedagoga - školy

Vhodný přístup

- Identifikovat problém, citlivě na něho reagovat. Nebagatelizovat ho.
- Zmapovat situaci ve třídě - prevalence, názory, informace o problematice.
- Tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, hráčských bludech, kontaktech na odbornou pomoc.
- Zpracovat tematiku hráčství do tzv. minimálního preventivního programu školy.
- Adekvátnost programu a intervencí ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte.
- Kontinuální proces programu, programy by na sebe měly navazovat.
- Zaměření na změnu postojů a chování.
- Živé interaktivní učení, podpora zájmu a zvědavosti vhodnými zábavnými metodami.
- Využívání směrodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí.
- Otevřená hodnotově orientovaná diskuse.
- Realizaci programů navrhuji a řídí kvalifikovaní interdisciplinárně orientovaní odborníci.
- Zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi.

Nevhodný přístup

- Bagatelizace problematiky (např. tolerovat karetní hru o peníze).
- Odstrašování, triviální „Prostě řekni ne.“
- Jednorázové neinteraktivní akce, multimediální akce, divadelní a jiná kulturní představení bez návaznosti.
- Zaměření pouze na poznatky.
- Přednášková forma.
- Jednorázové aktivity.
- Neosobnost, formalismus, využívání atrakcí (např. ex-gamblerů).
- Potlačování diskuse, nebo naopak „bezbrehost“ diskuse.
- Amatérismus realizátorů, například výběr „spasitelů“ neškolených v primární prevenci.

V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní:

1. učitel informuje vedení školy, metodika prevence
2. učitel informuje rodiče žáka při osobním setkání
  - pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyzoomět OSPOD
3. v případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny
4. pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), informuje ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolí vhodný postup vyšetření události (písemný zápis) + oznámení Policii ČR

Problémové situace u žáků s PAS

- nutno identifikovat oblasti či projevy v chování, které mohou v kontextu školy působit jako nestandardní, nežádoucí či problémové

Agresivní chování žáka

1. V případě agresivního chování žáka se přítomný dospělý snaží zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky).
2. Přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob – ty kontaktují vedení školy.
3. Snažíme se žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice).
4. Pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí).
5. Snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování.
6. Pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého.
7. Kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresii vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

Autoagresivní chování žáka

Řídíme se bodem 1 a 2 (viz výše)

3. Stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutně vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace), v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého.

Pokračujeme bodem 7 (viz výše)

Vznik rizikové situace mimo školu

Pokud se žák účastní mimoškolní akce, musí být o času konání, průběhu a náplni včas informován samotný žák i jeho zákonný zástupce. Mimoškolní akce se žák účastní po vzájemné domluvě třídního učitele a zákonného zástupce, s přihlédnutím ke specifickým projevům žáka s PAS v chování, k aktuálnímu stavu žáka a charakteru akce.

Postup viz „agresivní chování žáka“.

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon

(v případě zletilého žáka na kontaktní osobu)

Název a adresa školy/školského zařízení, ročník:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.)

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Druhý pedagog ve třídě:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Vychovatel/vychovatelka:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Aktuální zdravotní stav žáka:

Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155):

Podpisy informovaných osob (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

Podpis žáka:

Podpis zákonného zástupce/kontaktní osoby v případě zletilého žáka:

Místo, datum:

**Zpracoval/a:
Podpis ředitele školy:**

Záznamový arch

Datum /čas	Co se stalo/průběh problémové situace	Kdo byl kontaktován/kým/čas	Poskytnutá opatření	Vyhodnocení

Krizové situace spojené s násilím

1. Předcházení vzniku rizikové situace

Škola ve spolupráci s osobou odborně způsobilou v prevenci rizik a požární ochrany analyzovala riziková místa a oblasti:

- okolí školy, přiléhající pozemky – přepadení
  - přístupové cesty, okolní terén – přepadení žáka
  - vchodové dveře, ostatní vchody do školy – vniknutí nepovolaných a nežádoucích osob
  - ztráta osobních věcí žáků – krádež
  - krádež, odcizení majetku školy v čase mimo výuku
  - nález cizího předmětu (např. kufru, tašky, balíku), anonymní telefonické oznámení uložení bomby či jiné trhaviny
  - požár
  - přestávky ve vyučování, přecházení v rámci výuky po objektu
  - akce související se vzděláváním organizované mimo školu
2. Rizikové oblasti jsou průběžně monitorovány a jsou přijímána opatření eliminující pravděpodobnost krizové situace.
3. Zaměstnanci školy a žáci jsou povinni oznámit podezření na hrozící rizikovou situaci ve škole.
4. V případě výskytu mimořádné rizikové situace platí tato pravidla:
- Mimořádnou událost hlásí zaměstnanec/žák školy vedení školy.
  - Vedení školy, popř. asistentka ředitele školy kontaktuje integrovaný záchranný systém (112) a v odůvodněných případech vyhlásí evakuaci.
  - V případě evakuace jsou určenými cestami a místem společného setkání žáků, zaměstnanců školy, popř. návštěv:
    - boční a hlavní schodiště (únikové cesty vyznačené šipkami)
    - místem společného setkání je travnatá plocha před školou, co nejdále od budovy školy
  - Vyučující tříd jedná klidně, rozvážně a dohlédnou na bezpečný přesun třídy na místo setkání.
  - Pokyn k evakuaci bude vyhlášen školním rozhlasem, popř. pro učitele v kabinetech telefonicky.
  - Členové požární hlídky prověří, zda budovu opustili všichni zaměstnanci a žáci školy, popř. návštěvy.
  - V místě setkání učitelé zkontrolují počty žáků a vyčkají u svých tříd na další instrukce.
  - Školník zajistí otevření dveří pro případný vstup integrovaného záchranného systému.
  - V případě náhlého zrušení vyučování využijí žáci k cestě zpět domů obvyklých dopravních prostředků, popř. budou kontaktováni zákonní zástupci nebo rodiče žáků a domluven jiný způsob přepravy.
  - V případě, že situace dovolí zůstat ve třídě, kontaktuje vyučující vedení školy a vyčká na další instrukce.

- Kontaktní informace na zákonné zástupce žáků školy jsou vedeny v systému DM Software (přístup do systému mají k dispozici učitelé, vedení školy), u třídních učitelů, kontakty na zaměstnance jsou uvedeny v Ročním plánu učitele.
- V případě potřeby poskytnutí první pomoci se zaměstnanci obrazejí na určené osoby (Šárka Dvořáková – zdravotník školy). Další pomoc přivolají telefonicky nebo vyšlou žáka, který situaci oznámí vedení školy, popř. na sekretariátu.
- Dle situace budou zákonní zástupci a rodiče informováni prostřednictvím webových stránek školy, mailem nebo telefonicky.
- V případě mimořádné situace poskytuje informace médiím vedení školy nebo jím pověřený zaměstnanec.
- Zákonní zástupci nebo rodiče se mohou obracet na výchovného poradce nebo metodika prevence s žádostmi o informace o postupech při pomoci žákům, které prošly krizovou situací.
- Výchovný poradce nebo metodik prevence a ředitel školy zajistí krizovou i následnou intervenci (krátkodobou i dlouhodobou externí psychologickou podporu pro zaměstnance školy, žáky, kterých se situace dotkla, způsoby zajištění pokračování výuky, zakomponování preventivních prvků do výuky za účelem prevence rozšíření např. sebevražedných nebo násilných sklonů, prevence rozvinutí posttraumatické stresové poruchy, úzkostných poruch, rizikového chování apod., a zejména pak ve znovunastolení pocitu bezpečí a důvěry ke škole)

2. Vniknutí osoby, která nás ohrožuje

1. Nesnažit se klást odpor.
2. V případě, že je to možné, pokusit se o únik a přivolání pomoci.
3. Krizovou situaci ohlásit telefonicky na sekretariátu školy – na čísle 568 606 100 nebo na vedení školy – 568 606 101/102/103.
4. Vedení školy přivolá záchranné složky, dále se řídí dle pokynů „Když se stane neštěstí“.

3. Krizová situace mimo školu

1. Krizovou situaci, ke které došlo mimo školu (exkurze, výlet, lyžařský výcvikový kurz atd.) neprodleně ohlásit osobně nebo telefonicky vedoucímu exkurze, výletu, lyžařského výcvikového kurzu apod.
2. Při bezprostředním nebezpečí ohlásit krizovou situaci Policii ČR, Integrovaný záchranný systém - 112, Hasičský záchranný sbor - 150, nebo Rychlou záchrannou službu první pomoci – 155, Městská policie – 568 838 383
3. Krizovou situaci ohlásit vedení školy, které dále postupuje podle pokynů „Když se stane neštěstí.“
4. Učitelé, které jsou v krizové situaci, postupují podle pokynů vedení školy, případně policistů, záchranářů atd.

Poskytování informací zákonným zástupcům

1. Vždy se řídit pokyny vedení školy.
2. V případě přerušení vyučování z důvodu krizové situace budou zákonní zástupci informováni prostřednictvím internetových stránek školy www.zskopce.cz (pokud to situace dovoluje), případně prostřednictvím eŽK. Rovněž bude písemné upozornění u vchodu školy.
3. V případě zrušení vyučování v souvislosti s krizovou situací nebo evakuací žáků budou zákonní zástupci telefonicky informováni třídním učitelem (nebo pověřeným pracovníkem školy) až z evakuačního místa, a to i o tom, ve kterém místě se žák nachází; že je možné žáka dříve vyzvednout ze školy; do kdy je nad žákem v evakuačním místě vykonáván dohled.

Když se stane neštěstí

Podle pokynů se postupuje:

a) Když se ve škole stane

- žáku anebo pracovníkovi školy, že utrpí anebo způsobí těžké zranění, smrt či zážitek ohrožení života anebo zdraví (úraz, nemoc, sebevražda, vražda);
- žáku anebo pracovníkovi školy, že trpí těžkou nemocí anebo následky úrazu;
- žáku anebo pracovníkovi školy, že jejich spolužák anebo kolega je pohřešovaný anebo neznámý.

b) Když se mimo školu stane

- žáku (včetně jeho rodiny, kamarádů, sourozenců) anebo pracovníkům školy (včetně jeho rodiny a blízkých), že utrpí anebo způsobí těžké zranění, smrt či zážitek ohrožení života anebo zdraví (úraz, nemoc, sebevražda, vražda);
- žáku anebo pracovníkovi školy, že někdo z jejich rodiny anebo blízkých trpí těžkou nemocí anebo následky úrazu;
- žáku anebo pracovníkovi školy, že někdo z jejich rodiny anebo blízkých je neznámý.

Okamžité akce/akce do tří dnů po události:

I.

Všichni zúčastnění:

1. Pokud nutno, poskytneme **první pomoc** a zavoláme zdravotnickou záchrannou službu.
2. Zajistíme **bezpečí** sobě a druhým.
3. Zajistíme „místo události“ pro práci policie; ponecháme vše, jak bylo.
4. Sbíráme **informace**; pokud je zraněná či mrtvá osoba odvážena (záchrannou, pohřební službou), poznamenejme si, kam, a získáme **kontakty**, kde bude možné dostat další informace.
5. Postaráme se o toho, kdo zraněnou či mrtvou osobu našel. Posadíme ho, někdo mu udělá čaj a je s ním.

6. Umožníme **prostor pro práci** záchranné službě a policii (potřebují rychle informace, nechtějí být rušeni atp.). Zajistíme pro výslech volné pracovní. Zároveň vezme: **nikdo nemusí hned vypovídat**; policie počká, až učitel či žák bude ve stavu schopném výpovědi.

II.

Vedení školy:

1. **Informuje zřizovatele** školy a případně požádat o pomoc.
2. **Ustanoví tiskového mluvčího** a rychle „proškolí“ zaměstnance školy v pravidlech informování. Připraví si **postoj pro vyjádření** dovnitř a ven.
3. Připraví další postup: co nejrychleji **informovat pedagogický sbor**; dohodnout, jak postupovat při příchodu učitelů do třídy, kde chybí spolužák (nebo učitel), jak povzbudit učitele a zasaženou třídu. Ustanoví **pietní místo**,
V případě úmrtí si připraví postoj pro **účast školy na pohřbu**.
4. Vytvoří pro zaměstnance školy **interní informační místo a systém informování**, domluví časy schůzek (zpočátku dvakrát denně). Informuje tak, abychom si mohli dovolit případný **únik informací**.
5. Utvoří si (byť na krátkou dobu) **operační tým** z lidí, kteří unášejí zátěž a jsou k druhým citliví (např. ředitel, třídní učitel, VP, MP). Výhodou bývá přizvat zástupce rodičů a studentů.

III.

Vedení školy:

1. Sděluje-li **zprávu o nešťastné události** zasažené **rodině**, bere si vždy k sobě druhého. Jeden jasně a srozumitelně sděluje a druhý může podporovat příjemce zprávy.
2. **Kontaktuje zasaženou rodinu** i v případě, že už ji o události informoval někdo jiný. **Čím dříve, tím lépe**, i když z toho pravděpodobně budeme mít obavy. Vyjádřit osobní účast a podporu zasažené rodině je v první řadě na řediteli.
3. Má připravený postoj pro účast školy na **pohřbu** a domluví se v tomto směru s rodinou. Pro školu není reálné udržet událost v tajnosti a jejím dopadům se vyhnout. Domlouvá se s rodinou, že by rádo s jejím **souhlasem** dalo **zprávu o úmrtí** (a později třeba o pohřbu) například na školní web nebo na jiné informační prostory školy.
4. Setkává se s rodinou opakovaně, domlouvá se (je vhodné se připravit na možnou změnu postojů a přání v plynoucím čase).

IV.

Vedení školy:

1. Vyžádá si (např. u zřizovatele) **právní pomoc**.
2. Nenechá se zmást účelovými doporučeními v případě, že je **škola vinna**; lidsky a zavčasu se **omluví**. Projev soucítění neznamená právní přiznání viny.

V.

Vedení školy:

1. Postará se o učitelský sbor, o kolektiv třídy, jejímuž žákovi (učiteli) se neštěstí stalo, a též o ostatní pracovníky školy.

2. Kontaktuje možné **externí spolupracovníky** pro nezávislou podporu (právník, sociální pracovník, duchovní, psycholog atp.) a pro sdílení.

Vedení školy a ostatní pracovníci:

3. **Podporují vzájemnou pomoc.** Zadává krátkodobé a dosažitelné **úkoly** i dětem. **Pomáhat pomáhá.**

4. **Uznávají emoce** a jejich vyjádření - posilme bezpečí při vyjadřování negativních emocí a podporujeme vyjádření pozitivních – radost z běžných věcí je i v této době přirozená a na místě.

5. **Podporují rodiče, zákonné zástupce, sebe navzájem a žáky.**

6. **Myslí na viníky.** Také jsou zasažení a mají své potřeby.

7. Píší si deník, dělají zápisy. Získávají tak nadhled nad situací a kontrolu.

8. Snaží se o **řád**. Aspoň hlídají přísun tekutin.

VI.

Vedení školy a ostatní pracovníci:

1. Mají na paměti, že **potřeby** jednotlivých zasažených **se mohou lišit** a v čase se budou lišit stále více.

2. Počítají, že všechny mohou zaskočit různé **změny v chování a prožívání**; bývá to přirozená reakce na neštěstí.

3. **Potřeby viníka a oběti** (a jejich rodin) je obtížné sloučit. Jsou-li oba z naší školy, přizvou **externí podporu!**

4. **POZOR!** Vězte, že krátkodobé zisky mohou být v dlouhodobé perspektivě ztrátami (např. informační embargo; vyhnutí se návštěvě zasažené rodiny; atp.).

Akce od tří dnů do šesti týdnů po události:

= *vydržme, i když se nezavděčíme: zůstaňme pevní, domlouvejme se a spolupracujme*

I.

Vedení školy:

1. **Promyslí hodnoty a stanoví priority:** Co chceme, aby se z této situace učitelé, žáci a rodiče naučili? Například i to, že si lidé mohou vzájemně pomáhat? Postoje můžou vyjádřit veřejným dopisem anebo (osobně předanými) osobními dopisy.

II.

Vedení školy:

1. Nadále **komunikuje dovnitř a ven:** udržuje kontakt se žáky a učiteli, s rodiči a veřejností. Povzbuzujícím postojem bývá **uznání:** něco zlého se stalo, společně to chceme zvládnout a oceňujeme, jak se s tím kdo snaží vyrovnat a pro druhé něco udělat.

2. Dál se domlouvá s učiteli a zaměstnanci školy prostřednictvím **schůzek** – (promyšlet, jak pomoci zasažené třídě a rodině, jak stabilizovat učitele a výuku).

3. Spolupracuje s **vnějšími oporami** (externími spolupracovníky – viz výše).

4. Zjistí a ověří čísla pracovišť telefonické krizové intervence a důvěryhodná spojení na další potřebné pracovníky (právník, duchovní, psycholog, sociální pracovník). **Vyvěsí kontakty na**

web a další informační místa, vytiskne je a prostřednictvím třídních učitelů je opakovaně dává žákům zasažené třídy, zasažené rodině a dalším potřebným.

5. V neuzavřených případech počítá nadále se zájmem médií. Zajistí osvětu učitelů, dětí i pracovníků médií, jak spolupracovat.

III.

Vedení školy a ostatní pracovníci:

1. Myslí nadále na pomoc pro **sourozence** zraněného či mrtvého žáka, na pomoc pro **rodinu** (rodiče, děti) zraněného či mrtvého učitele. P

2. V domluvě s rodinou usilují o **brzký** (např. po týdnu) **návrat do výuky**. Vždy je třeba se na návrat připravit: jak ze strany toho, kdo se vrací (a jeho rodiny), tak ze strany kolektivu, do něhož přichází zpět. Domlouvají se s vracejícím, jak by měl návrat proběhnout, a vysvětlujeme, že „dělat jakoby nic“ v podstatě nelze.

3. Respektují rozdílné způsoby vyrovnávání se se situací, ač nemusí odpovídat našim hodnotám.

IV.

Vedení školy a ostatní pracovníci:

1. Udržují svůj běžný dobrý režim **životosprávy**.

2. Období šesti týdnů po události bývá užitečné uzavřít **vyhodnocením**: říci si, co se podařilo, uznat, že jsme společně nároky situace zvládli, povšimnout si dobrých změn. Dohodnout se, co je před námi a co pro to budeme muset udělat.

3. Nezapomínají na **rituály**: s přípravou vhodného obřadu, kterým by společně uzavřeli šest týdnů základního zvládnutí události, mohou pomoci lidé se zkušenostmi v této oblasti.

Akce od šesti týdnů do roka a déle po události:

= něco se změnilo nenávratně: přecházíme od řešení k vytrvání a od balancování k bilancování

I.

Vedení školy a ostatní pracovníci:

1. Připraví si postoj pro **dlouhodobé doznívání události** a pro **dlouhodobý kontakt s rodinou**: rodiče provázejí svoje dítě další školní docházkou; pokud zemřelo, jsou s ním v duchu při ukončení školního roku, při vyřazení žáků apod.

2. Připraví se na (někdy dlouhodobou) spolupráci s policií a soudy, v některých případech s médií. Na jedné straně tato spolupráce přináší zátěž, na druhé straně zastání, lidský zájem, oporu.

3. Připraví se na život s vinou, trestem, pokáním, odpouštěním.

II.

Vedení a ostatní pracovníci:

1. **Vyladují kroky školy podle situace zasažených**. Vrací-li se zraněný žák po tříměsíčním léčení do školy, je to pro něj stejné, jako by se vracel po týdnu; jen ostatní jsou už události a prožitku vzdáleni. Připravujeme proto návrat, jako by to bylo po týdnu.

2. **Mají připraveny kontakty** na odborná pracoviště a svépomocné skupiny, mohou být potřebné až teď.

3. **Sledují** po celý rok od události individuální projevy dětí a umožňují jim, aby měly za kým přijít a svěřit se. Podobně jsou vnímány potřeby pracovníků školy a zvláště třídního učitele.
4. Událost neprožíváme všichni stejně, každý potřebujeme něco jiného a v jiný čas. V tomto směru neštěstí rozděluje rodiny i třídní kolektivy a učitelské sbory; spojovat pomáhají např. rituály.

III.

Vedení a ostatní pracovníci:

1. **Povzbuzují začleňování události** do běžného života. Nešťastnou událost a její důsledky můžeme přijmout nebo si na ně postupně přivyknout pomocí uměleckého či jiného zpracování: lze zaangažovat děti kresbami nebo jiným výtvarným dílem, napsat příběh události, můžeme na památku události a zasažených vypsát hudební soutěž nebo sportovní memoriál atp.
2. **Vzpomínají a ukončují**, přecházejí z prožitků do vzpomínek. Událost pomáhají uzavírat obřady, slavnosti a materiální památníky (pomníky). Neukončenost (například u pohřšovaných) zatěžuje více než smrt.
3. **Vyhodnocují**: je za námi obrovský kus cesty s mnoha zkušenostmi. Může se vyhodnocovat, co se ve zvládnání důsledků události podařilo, a co bychom případně příště udělali jinak. Vyhodnocováním se připravujeme. Učíme se, co lze dělat, aby se nešťastná událost neopakovala. A pokud neštěstí znovu udeří, co lze dělat, aby lidé opět spolupracovali a pomáhali si navzájem nést jeho důsledky.
4. **Učí se pomáhat**: zúročíme zkušenost, kterou jsme nešťastnou událostí získali. Probíráme témata, která se otevřela, například ve výchově k občanství. Učme se prvním pomocím – i pomoci psychické, duchovní, sociální.
5. To, co děláme, může přispět k našemu **osobnímu růstu i růstu školy**. Všichni jsme získali novou zkušenost a ověřili si, že věci lze zvládnout. To může určit i životní směřování žáků. Málokdy probíhá výchova k občanství tak intenzivně, jako když škola ve spolupráci s rodiči a žáky zvládá dopady neštěstí.

Psychická krize/duševní nemocnění žáka

1. Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění vede s žákem **podpurný rozhovor**, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory (“nejsi na to sám/sama”, “lze s tím něco dělat”) **domluva s žákem na dalším postupu**. Pedagog nebagatelizuje, vyjadřuje zájem a spoluúčast. Snaží se navázat vztah postavený na důvěře, otevřené komunikaci.

V případě **bezprostředního ohrožení zdraví dítěte** či jeho okolí je na místě volat **rychlou záchrannou službu**.

2. Pedagog kontaktuje školního metodika prevence/výchovného poradce, společně hledají další řešení.

3. Pedagog kontaktuje zákonné zástupce, poskytne jim i žákovi základní informace o dané problematice, předá kontakty na odborné pracoviště (PPP, psycholog, psychiatr). Pokud je rodič odmítavý, nespolupracující, může se pedagog obrátit na PPP i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí). I dítě má právo požádat OSPOD a také školu a školské zařízení o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.

Doporučení pro „první“ kontakt s žákem

- Zvolte **příjemné místo pro vás samotného i pro žáka**, se kterým povedete rozhovor. Zajistěte, aby Vás **nerušili ostatní** (žáci, učitelé). Nechte si na rozhovor **dostatek času**. Navodte příjemnou, přijímací a **bezpečnou atmosféru**, nabídněte vodu, čaj a posaďte se (ideálně vedle sebe) nebo případně oba stůjte či se procházejte. Je však důležité, aby vaše pozice byly „vyrovnané“ – optimální je, pokud jsou oči dospělého v úrovni očí žáka. Pozice vedle sebe je nejméně stresující.
- **Věnujte se výhradně žákovi** - nezvedejte telefony, nepouštějte (např. do kabinetu) ostatní. Vytvořte bezpečný prostor pro sdílení, **aktivně naslouchejte a nehodnoťte**. Buďte **podpurní**. Naopak **nezapomeňte ocenit to, že se vám žák s pro něj obtížnou věcí svěřuje**. **Povzbudte jej** v tom, že už jen toto je krok směrem k řešení jeho nepříznivé situace.
- Pokuste se **zmapovat dostupné žákovy zdroje**, které by mohly v řešení situace pomoci.
- **Naplánujte společně další kroky**, které podniknete v rámci řešení jeho věci. **Zrekapitulujte je** na konci setkání. **Nezapomeňte se domluvit na tom, které informace jsou důvěrné, a s kterými budete dál „zacházet“ ve smyslu sdílení s nezbytným okruhem dalších lidí, kteří se budou na realizaci podpory podílet.**
- Můžete žáka znovu ocenit a podpořit. Vyžaduje-li to situace, domluvte se s žákem na další schůzce, případně se s odstupem času ujistěte, že se věci dějí tak, jak se dít mají.
- Přijměte psychickou náročnost situace pro žáka, ale i pro vás samotnou/samotného.

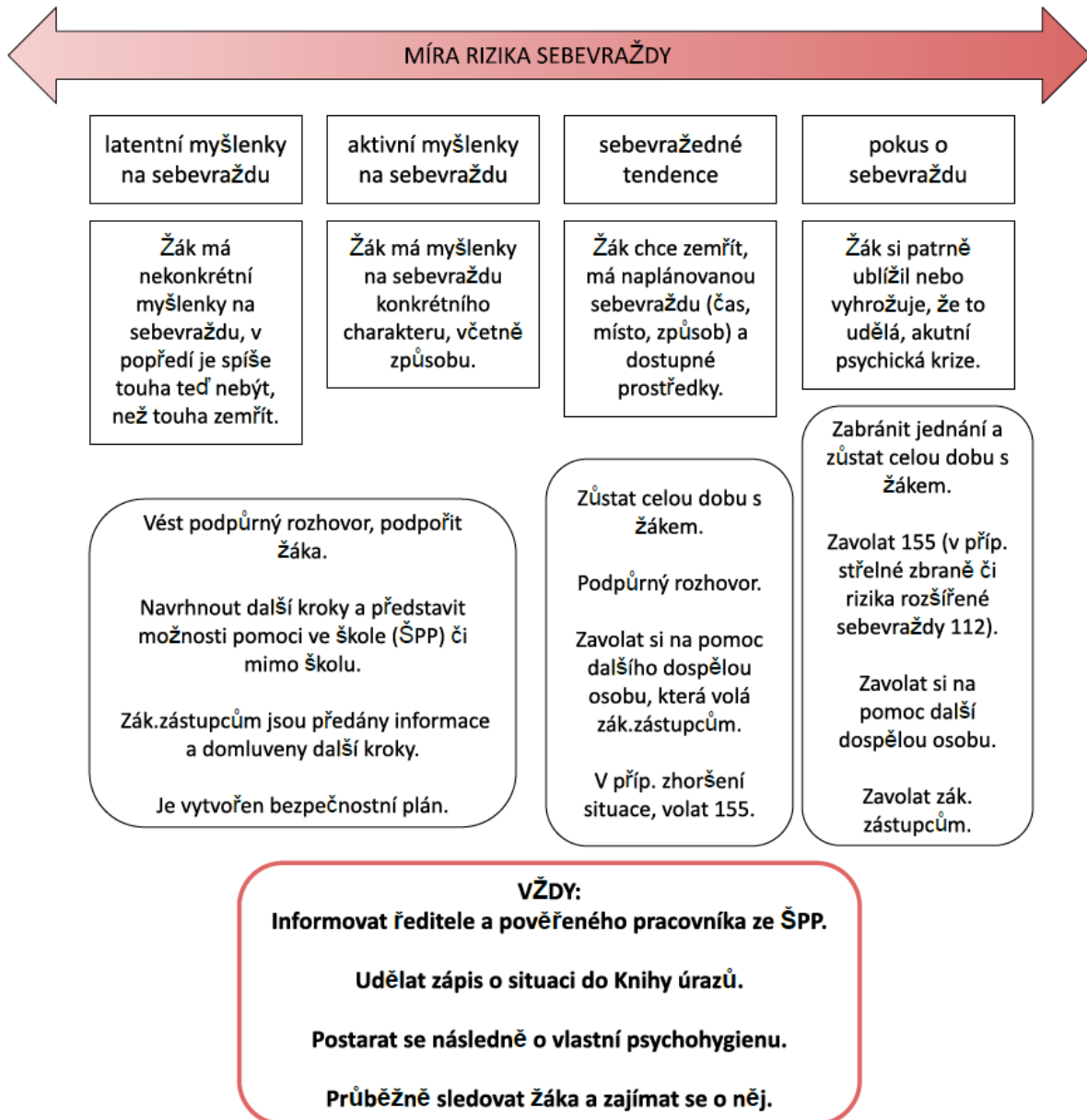
- **Nezapomínejte na svoje profesní i osobní limity**, odkazujte se na další služby a podporu.
- **Nebojte se využít supervizi.**

Co raději ne:

- Slib, že žákem právě sdílené sdělení zůstane vaším tajemstvím.
- Slib, že to bude dobré, že to vyřešíme k ideální představě žáka.
- Přehnané reakce (obavy, zděšení, pláč, úzkost, panika, vztek, vyhrožování, litování...).
- Zlehčování situace.
- Moralizování a obviňování.

Sebevražedné chování

3. Použité zkratky

CAN – z anglického „child abuse and neglect“ = syndrom týraného dítěte

NL – návyková látka

OSPOD – Oddělení sociálně-právní ochrany dětí

PAS – porucha autistického spektra

ŠPP – Školní poradenské pracoviště

4. Kontakty

OSPOD

Masarykovo náměstí 116/6, Třebíč

tel.: 568 896 249

<https://ospod.trebic.cz>

Policie ČR – Obvodní oddělení Třebíč

Bráfova 11, Třebíč

tel.: 974 277 111/651

www.policie.cz

PPP

Purkyňovo náměstí 239, 674 01 Třebíč

Telefon:

568 848 815, 703 182 813

<https://www.pppaspcvysocina.cz/pracoviste/ppp-trebic-0>